

۱۵۲

تذکره

گزیده بیانات
حجت الاسلام والمسلمین موسوی

خطبه‌های نماز جمعه ۳۱ شهریورماه ۱۴۰۲

سازمان مجامع قرآنی

نشریه ذکر جمعه
با هدف انتشار گزیده بیانات
ائمہ جمعہ قزوین در خطبه‌های نماز
جمعه، هر هفته به صورت الکترونیکی از
طریق شبکه‌های اجتماعی ستاد نماز
جمعه منتشر می‌گردد.
لازم به ذکر است متن بیانات ائمہ
محترم جمعہ، با حذف و اضافات و
ویرایش همراه است و سعی شده
است جهت مطالعه و بهره‌جویی
هرچه بهتر مخاطبین گرامی، اهم
محورها ارائه گردد.

خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا
وَنَبِيِّنَا أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ، وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى أُمَّةِ الْمُعْصومِينَ الْهُدَاةِ الْمَهْدِيِّينَ،
سَيِّمًا بِقِيَّةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ، رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ
لِثَرَابِ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءِ وَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ
أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.
أَوْصِيكُمْ عِبَادَ اللَّهِ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَنَظْمِ أَمْرِكُمْ.

انتظار فرج؛ از مهم ترین وظایف انسان متقی

خودم و همه شما برادران و خواهران نمازگزار را به
تقوای الهی توصیه و سفارش می‌کنم. ایام و لیالی
متعلق به ساحت مقدس امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است.
یکی از مهم ترین وظایف انسان مؤمن و متقی انتظار
فرج است. در روایت داریم: «أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ اِنْتِظَارُ

الْفَرَجِ مِنَ اللَّهِ.»^۱ منتظر واقعی امام زمان عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ بودن جزء وظایف انسان مؤمن و متقی است. البته باید انتظار خود امام را داشته باشیم. برخی امام السَّلَامُ عَلَيْهِ را برای خودشان و برای آسایش و رفاه و رفع مشکلات خودشان می‌خواهند. این انتظار واقعی نیست.

وظایف منتظر حقیقی

۱. معرفت به امام

منتظر واقعی وظایفی دارد و انتظار واقعی برای ما وظایفی ترسیم کرده که اولین آن‌ها معرفت به امام زمان عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ است. در روایت داریم: «فَمَنْ عَرَفَ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَاجِبَ حَقِّ إِمَامِهِ، وَجَدَ طَعْمَ حَلَاوَةِ إِيْمَانِهِ وَعَلِمَ فَضْلَ طُلَاوَةِ إِسْلَامِهِ.»^۲ وقتی انسان به امام السَّلَامُ عَلَيْهِ معرفت پیدا می‌کند، تازه شیرینی ایمان را می‌چشد. منتظر واقعی باید نسبت به امام السَّلَامُ عَلَيْهِ معرفت و شناخت داشته باشد. انسانی

۱. علی بن عیسی اربلی، کشف الغمة، ج ۲، تبریز: بنی‌هاشمی، ۱۳۸۱ش، ص ۲۰۷؛ ترجمه: .

۲. محمد بن یعقوب کلینی (شیخ کلینی)، الکافی، ج ۱، به تصحیح علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، تهران: دارالکتب الاسلامیه،

۱۳۶۳ش، ص ۲۰۳؛ ترجمه: از امت محمد صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هرکس حق واجب امامش را بشناسد، مزه شیرین ایمانش را می‌چشد به ارزش

دل‌پذیری اسلام خود پی می‌برد.

که به امام معرفت نداشته باشد، انتظار او واقعی نیست.

پیامبر اکرم محمد مصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فرمودند: «مَنْ مَاتَ لَا يَعْرِفُ إِمَامَهُ، مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً.»^۱ اگر کسی امامش را نشناسد و از دنیا برود، به مرگ جاهلیت از دنیا رفته است. امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام فرمودند:

«وَجَدْتُ عِلْمَ النَّاسِ كُلَّهُ فِي أَرْبَعٍ: أَوَّلُهَا أَنْ تَعْرِفَ رَبَّكَ، وَالثَّانِي أَنْ تَعْرِفَ مَا صَنَعَ بِكَ، وَالثَّلَاثُ أَنْ تَعْرِفَ مَا أَرَادَ مِنْكَ، وَالرَّابِعُ أَنْ تَعْرِفَ مَا يُخْرِجُكَ مِنْ دِينِكَ.»^۲

انسان باید به چند چیز معرفت داشته باشد: ۱. خدایت را بشناسی ۲. بدانی خدا تو را چه کرده و چگونه خلق کرده است. ۳. [بدانی] خدا از توی بنده چه خواسته است. ۴. انسان باید بداند چه چیزی او را از دین خارج می‌کند. یکی از چیزهایی که انسان را از دین خارج می‌کند و گمراه می‌کند، نداشتن معرفت

۱. همان، ص ۳۷۷؛ ترجمه: هرکس بمیرد و امام خود را نشناسد، به مرگ جاهلی مرده است.

۲. همان، ص ۵۰؛ ترجمه: همه علم مردم را در چهار چیز یافتیم: اول اینکه پروردگار خود را بشناسی؛ دوم اینکه بدانی با تو چه کرده (تو را چگونه آفریده)؛ سوم اینکه بدانی او از تو چه خواسته؛ چهارم اینکه بدانی چه چیز تو را از دینت خارج کند.

و شناخت به امام علی^{السلام} است. مرحوم کلینی روایتی را از امام صادق علی^{السلام} بیان می‌کنند که امام صادق علی^{السلام} به زراره^۱ فرمودند:

يَا زُرَّارَةَ، إِذَا أَدْرَكْتَ هَذَا الزَّمَانَ، فَادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ:
اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي نَفْسَكَ؛ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي نَفْسَكَ،
لَمْ أَعْرِفْ نَبِيَّكَ. اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي رَسُولَكَ؛ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ
تُعَرِّفْنِي رَسُولَكَ، لَمْ أَعْرِفْ حُجَّتَكَ. اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي
حُجَّتَكَ؛ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي حُجَّتَكَ، ضَلَّتُ عَنْ
دِينِي.^۲

ای زراره، این دعا را در عصر غیبت زیاد بخوان و مطالعه کن: خدایا! امام را به من بشناسان. اگر امام را به من نشناسانی، دین من تباه می‌شود و گمراه می‌شوم. پس یکی از وظایف منتظران، معرفت به امام علی^{السلام} است.

۱. زراره بن أعین کوفی، از اصحاب امام باقر و امام صادق علیهما السلام

۲. محمد بن یعقوب کلینی (شیخ کلینی)، الکافی، ج ۱، به تصحیح علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۳ش، ص ۲۰۳؛ ترجمه: ای زراره، وقتی به این دوره رسیدی، این دعا را بخوان: «بارخدایا! خودت را به من بشناسان؛ زیرا تو اگر خود را به من نشناسانی، من رسالت را نشناسم، بارخدایا! رسول خود را به من بشناسان؛ زیرا اگر تو رسول خود را به من نشناسانی، حجت تو را نشناسم. بارخدایا! حجت خود را به من بشناسان؛ زیرا اگر تو حجت خود را به من نشناسانی، از دینم به در شوم و گمراه گردم».

امام را چگونه بشناسیم؟ نشانی و سرنخی بدهیم تا امام را بشناسیم. شما را به زیارت جامعه کبیره ارجاع می‌دهم که دعای پرمحتوا و پرمغزی است. یادگار امام هادی علیه السلام برای ماست. زیارت جامعه کبیره با «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ النَّبُوَّةِ وَمَوْضِعِ الرِّسَالَةِ»^۱ آغاز می‌شود. چه مضامین عالی‌ای را درباره امام علیه السلام برای ما بیان کرده است. زیارت جامعه کبیره دوره کامل امام‌شناسی است. مرحوم علامه مجلسی در جایی فرمود: «أَنَّهَا أَصْحَحُ الزِّيَارَاتِ سَنَدًا وَأَعَمُّهَا مَوْرَدًا وَأَفْصَحُهَا لَفْظًا وَأَبْلَغُهَا مَعْنًا وَأَعْلَاهَا شَأْنًا»^۲ این زیارت جامعه کبیره صحیح‌ترین زیارت‌هاست، به لحاظ فصاحت لفظ در اوج قرار دارد و دارای معانی و مضامین بسیار عالی است. انسان باید به این معرفت داشته باشد. منتظر واقعی کسی است که بداند اگر امام علیه السلام در روی زمین نباشد، حتی یک قطره باران روی زمین نازل نمی‌شود. امام رضا علیه السلام فرمودند:

۱. سلام بر شما ای اهل بیت نبوت و جایگاه رسالت

۲. از حیث سند از همه زیارات صحیح‌تر، از حیث لفظ از تمام زیارات فصیح‌تر و از حیث معنا بلیغ‌تر است.

خطوط مقدسه
محراب

«بِنَا يُمِسِكُ اللَّهُ... السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا...»^۱
 وَبِنَا... يُنَزِّلُ الْغَيْثَ...»^۲ وَيُنَشِّرُ الرَّحْمَةَ...»^۳

ای مردم، اگر این قطرات باران را می‌بینید که بر شما نازل می‌شود و رحمت خدا شامل حال شما می‌شود، این‌ها به برکت ما اهل بیت عليهم السلام است. اهل بیت عليهم السلام امان اهل زمین و آسمان‌ها هستند.

۲. معرفت به اهداف امام و آثار ولایت ایشان

پس وظیفه اول ما معرفت به امام عليه السلام است. [وظیفه] دوم: معرفت به اهداف امام و آثار ولایت امام. آیا وظیفه امام فقط این است که مشکلات اقتصادی و معیشتی را برطرف کند؟ هدف و وظیفه امام چیز والاتری است. امام عليه السلام همان هدف و وظیفه‌ای را دارد که پیغمبر صلی الله علیه و آله داشتند. در سوره مبارک جمعه می‌خوانیم:

۱. اشاره به آیه ۴۱ سوره فاطر: «إِنَّ اللَّهَ يُمِسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِن زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ تَعْدِيهِ إِنَّهُ كَانَ خَلِيفًا غُفُورًا.» ترجمه: خدا آسمان‌ها و زمین را حفظ می‌کند تا از مدار خودشان منحرف نشوند. اگر هم منحرف شوند، کسی جز خدا نمی‌تواند حفظشان کند. بله، او بردبار آمرزنده است.

۲. اشاره به آیه ۳۴ سوره لقمان: «إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيُعَلِّمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَآذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ.» ترجمه: زمان قیامت را فقط خدا می‌داند. اوست که هم برف و باران می‌فرستد و هم دقیق می‌داند که بچه‌ها در شکم مادران چه ویژگی‌هایی دارند. کسی چه می‌داند فرداها چه اتفاقاتی برایش می‌افتد و کسی چه می‌داند کجای عالم می‌میرد! فقط خدا دانای آگاه است.

۳. محمد بن علی بن بابویه قمی، کمال الدین، ج۱، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ص ۲۰۲؛ ترجمه: خداوند آسمان‌ها و زمین را در پرتو وجود ما حفظ می‌کند تا از مدارشان منحرف نشوند و به برکت وجود ما، باران را فرومی‌فرستد و رحمت را می‌پراکند.

﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ﴾^۱

هدف امام هدایت جامعه، تبیین و تفسیر آیات قرآن، تزکیه جامعه و ایجاد امنیت و آرامش در جامعه است. چقدر زیبا در زیارت اربعین سید و سالار شهیدان اباعبدالله الحسین علیه السلام می خوانیم: بدل مهجته فیک لیستنقد عبادک من الجهالة وحيرة الضلالة. حسین جان! تو خونت را دادی برای اینکه مردم از جهالت خارج شوند و از گمراهی به صراط مستقیم بیایند. این وظیفه منتظر واقعی است.

۳. امیدوار بودن

سوم: وظیفه منتظر این است که امیدوار باشد. امیدوار باشد به اینکه اهداف امام در جامعه محقق می شود. به عدالت، حیات طیبه و نورانی و گسترش فرهنگ قرآن در جامعه امید داشته باشد. انسان امیدوار و منتظر واقعی، هیچ گاه از درگاه الهی مأیوس

۱. هم او که در بین مردم بی سواد جزیره العرب، پیامبری از خودشان فرستاد تا آیه هایش را برایشان به دقت بخواند و جانشان را از آلودگی ها پاک کند و کتاب آسمانی و حکمت به آنها یاد دهد؛ در حالی که قبلش واقعاً غرق گمراهی بودند (جمعه: ۲).

نمی‌شود. قرآن به ما می‌فرماید که از درگاه خدا
مأیوس و ناامید نشوید:

﴿قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ﴾^۱

۴. وقف کردن خود برای اهداف امام

وظیفه چهارم منتظر این است که خود را وقف اهداف امام علیه السلام بکند. هدف امام ایجاد عدالت است. منتظر واقعی خود را وقف عدالت، امنیت و ایجاد آرامش در جامعه می‌کند. هرکس علیه امنیت قدم برمی‌دارد و می‌خواهد امنیت جامعه را به هم بریزد و ظلم را در جامعه ترویج و گسترش بدهد، او در راستای اهداف امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف نیست.

۵. صبوری و حلم

وظیفه پنجم این است که منتظر اهل صبر و حلم باشد. قرآن می‌گوید: یکی از ویژگی انبیا و اولیای الهی السلام علیهم

۱. از طرفم بگو: «آی بندگان من که با بی‌دینی و آلودگی به گناهان به خودتان جفا کرده‌اید، از لطف خدا ناامید نشوید. خدا همه گناهان را با توبه می‌آمرزد. آخر، فقط اوست آمرزنده مهربان (زمر: ۵۳).

این است که انسان‌های صبوری بودند. با صبر است که انسان بر مشکلات فائق می‌آید و پیروز می‌شود و راه سعادت را طی می‌کند. مثلاً قرآن درباره حضرت ایوب علیه السلام می‌فرماید: ﴿...إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا...﴾^۱ درباره حضرت اسماعیل علیه السلام [و دیگر انبیا علیهم السلام] هم می‌فرماید:

﴿وَأَسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ﴾^۲

خدا به پیغمبر خود می‌فرماید:

﴿وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ﴾^۳

پیغمبر! در [اجرای] احکام الهی صبر پیشه کن. یکی از وظایف منتظران این است که صبر داشته باشند و حلیم و صبور باشند: «(لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا صَبْرَ لَهُ)»^۴

۱. گفتیم: «دسته‌ای تَرکه به دستت بگیر و همسرت را با آن بزن و قسم خود را نشکن.» بله، ما دیدیم که او صبور بود. خوب بنده‌ای هم بود! چون که او خدامحور بود (ص: ۴۴).

۲. اسماعیل و ادريس و ذوالکفل، همگی جزء بندگان صبور بودند (انبیاء: ۸۵).

۳. در راه ابلاغ حکم خدایت صبوری کن که تو کاملاً تحت نظارت و حمایت مایی. وقتی هم که بلند می‌شوی، خدا را از سر سپاس، به پاکی یاد کن (طور: ۴۸).

۴. محمد بن یعقوب کلینی (شیخ کلینی)، الکافی، ج ۲، به تصحیح علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۳ش، ص ۸۹، ترجمه: کسی که صبر ندارد، ایمان ندارد.

هرکس صبر ندارد و بردبار و حلیم نیست، او در حقیقت ایمان ندارد.

این ایام و لیالی متعلق ساحت مقدس امام زمان عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى
فَرَجَةَ الشَّرِيفِ است. اگر می خواهیم منتظر واقعی باشیم، باید این وظایف را بشناسیم و به آنها عمل کنیم: معرفت به امام، شناخت هدف امام، وقف خود برای اهداف امام، امیدوار بودن و صبور بودن. اینها جزء وظایف منتظران واقعی امام زمان عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى
فَرَجَةَ الشَّرِيفِ است. پرودگارا! به آبروی امام زمان عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى
فَرَجَةَ الشَّرِيفِ، ما را از منتظران واقعی قرار بده.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾ إِنَّ شَانِئَكَ
هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾ .
صَدَقَ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ .

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

خطبه دوم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَسْتَهْدِيهِ وَنَعُوذُ
بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ
يَهْدِي اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ... فَلَا هَادِيَ
لَهُ... ﴿١﴾ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. ٢ أرسله ﴿٣﴾...
بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُشْرِكُونَ ﴿٣﴾.

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّهِ وَوَصِيِّهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَفَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةِ نِسَاءِ
الْعَالَمِينَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ

١ . اشاره به آیه ١٨٦ سوره اعراف: ﴿مَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾. ترجمه: کسانی را که خدا به حال خودشان رها سازد، دیگر کسی دستشان را نمی‌گیرد و خدا آن‌ها را در سرکشی‌شان رها می‌کند که کوردل باقی بمانند.

٢ . محمد بن یعقوب کلینی (شیخ کلینی)، الکافی، ج ٣، به تصحیح علی‌اکبر غفاری و محمد آخوندی، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ١٣٦٣ش، ص ٤٢٢؛ ترجمه: او را سپاس می‌گوییم و از او یاری می‌جوییم، و از او طلب آمرش و هدایت می‌کنیم و از پلیدی نهادمان و زشتی کردارمان به او پناه می‌بریم. هرکه را خدا راهنما باشد، دیگران او را از راه به در نکنند و هرکه را خدا از راه به در کند، دیگران به هدایت او توفیق نیابند. گواهی می‌دهم که خدایی جز آن خدای یکتا نیست، آن خدایی که شریکی ندارد. گواهی می‌دهم که محمد بنده و رسول اوست.

٣ . اشاره به آیه ٣٣ سوره توبه و آیه ٩ سوره صف: ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾. ترجمه: او کسی است که پیامبرش محمد را با نشانه‌های راهنما و برنامه درست زندگی فرستاد تا اسلام را بر همه دین‌ها برتری دهد؛ هرچند بت‌پرست‌ها خوششان نیاید.

الْجَنَّةِ وَعَلِي بْنِ الْحُسَيْنِ وَمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَجَعْفَرِ
بْنِ مُحَمَّدٍ وَمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلِي بْنِ مُوسَى
وَمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلِي بْنِ مُحَمَّدٍ وَالْحَسَنِ بْنِ
عَلِيٍّ وَالْخَلْفِ الْقَائِمِ الْحُجَّةِ الثَّانِي عَشَرَ.
اللَّهُمَّ كُنْ لِوَلِيِّكَ الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ صَلَواتِكَ عَلَيْهِ
وَعَلَى آبائِهِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ وَلياً
وَحَافِظاً وَقائِداً وَناصِراً وَدَليلاً وَعَينا حَتَّى تُسَكِنَهُ
أَرْضَكَ طَوْعاً وَتُمَتِّعَهُ فِيها طويلاً وَهَبْ لَنَا رَأْفَتَهُ
وَرَحْمَتَهُ وَدُعائَهُ وَخَيْرَهُ.
أَوْصِيكُمْ عِبَادَ اللَّهِ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَنُظْمِ أَمْرِكُمْ.

دعوت به تقوا

خودم و همه شما برادران و خواهران عزیز را که
امروز در مصلاي نماز جمعه حضور پیدا کردید را به
تقوای الهی توصیه و سفارش می‌کنم.

مناسبت‌های هفته

شهادت امام حسن عسکری علیه السلام

و آغاز امامت حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف

در ایام شهادت امام عسکری علیه السلام در هفته پیش رو هستیم. روز یکشنبه سالروز شهادت آقا امام حسن عسکری علیه السلام است. خطبه دوم را مزین می‌کنم به بیان نورانی امام حسن عسکری علیه السلام که فرمودند:

«أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالْوَرَعِ فِي دِينِكُمْ وَالْإِجْتِهَادِ لِلَّهِ وَصِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكُمْ مِنْ بَرٍّ أَوْ فَاجِرٍ وَطَوْلِ السُّجُودِ وَحُسْنِ الْجَوَارِ؛ فَبِهَذَا جَاءَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ.»^۱

ای مردم، من شما را توصیه و سفارش می‌کنم به تقوای الهی و ورع داشتن در دین. تلاش و حرکت شما به خاطر خدا باشد، راست‌گفتار باشید و

۱. حسن بن علی بن شعبه، تحف العقول، به تصحیح علی‌اکبر عفاری، ج ۱، قم: جامعه مدرسین، ۱۳۶۳ ش، ص ۴۸۷؛ ترجمه: شما را سفارش می‌کنم به: رعایت تقوای الهی، پیشه کردن پارسایی در دین خود، کوشش بسیار برای خدا، راست‌گویی، ادای امانت به کسی که چیزی به شما سپرده خواه نیکوکار باشد و خواه بدکار، سجده‌های طولانی و خوش‌همسایگی که محمد صلی الله علیه و آله بدین روش آمده تست.

صداقت داشته باشید. امانت‌ها را به صاحبان امانت برگردانید؛ چه آدم‌های خوب باشند و چه آدم‌های بد. ای مردم، سجده‌هایتان را طولانی کنید و برای خدا زیاد سجده کنید.

«وَحُسْنِ الْجَوَارِ»: تقوا فقط به نماز خواندن و روزه گرفتن نیست؛ همسایه‌داری شما خوب باشد. امیرالمؤمنین عليه السلام فرمودند: پیغمبر اکرم صلى الله عليه وآله آن قدر درباره همسایه به من سفارش کردند که من فکر کردم همسایه از همسایه ارث می‌برد.

«فَبِهَذَا جَاءَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ»: ای مردم، این صدق حدیث، ادای امانت، اجتهاد و تقوا؛ پیامبر صلى الله عليه وآله فقط برای محقق ساختن این اهداف در جامعه، به سوی شما آمده است. پیغمبر صلى الله عليه وآله به سوی شما مبعوث شده تا این زیبایی‌ها را در جامعه گسترش دهد. همه این‌ها محصول تقواست. تقوا راه رسیدن به سعادت دنیا و آخرت است.

هفته دفاع مقدس

امروز، جمعه ۳۱ شهریور، آغاز هفته دفاع مقدس است. قرآن می‌فرماید:

﴿ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ﴾

یکی از مصادیق شعائر الهی دفاع مقدس است. هرکس دفاع مقدس را گرامی بدارد و برای دفاع مقدس احترام قائل باشد و آن را [به‌واقع] مقدس بداند، او در حقیقت شعائر الهی را تعظیم کرده است. دفاع مقدس یکی از درخشان‌ترین و مهم‌ترین بخش‌های تاریخ انقلاب اسلامی و نماد همیشگی حماسه پرشکوه مقاومت و ایثار ملت بزرگ ایران است. دفاع مقدس چراغی راهنما برای مدیریت راهبردی و کلان کشور در آینده‌های نزدیک و دور است. دفاع مقدس مهد بروز استعداد‌های شخصی و ملی بود. دفاع مقدس به ما یاد داد که با توکل به خداوند تبارک و تعالی، امید به دعای اهل بیت

۱. این است آداب حج. آنان که به نشانه‌های بندگی، به‌ویژه قربانی‌های نشان‌دار، احترام بگذارند، این از تقوای دلشان سرچشمه می‌گیرد (حج: ۳۲).

عصمت و طهارت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، اعتماد به وعده‌های الهی، اتحاد و همدلی و مقاومت، اطاعت از ولی فقیه و اعتماد به ظرفیت جوانان، می‌توان قله‌ها را یکی پس از دیگری فتح کرد.

مقام معظم رهبری ظَلَّةُ مُلَّةٍ در دیدار با پیشکسوتان و فعالان دفاع مقدس فرمودند: کارهای زیادی انجام شده است ولی هنوز نتوانسته‌ایم آن تابلوی عظمت را با آن جزئیات نشان بدهیم.^۱ من در تبیین این بخش از بیان مقام معظم رهبری ظَلَّةُ مُلَّةٍ عرض می‌کنم: امروز در جنگ روایت‌ها علیه ایران انقلابی که بخشی از جنگ نرم استکبار است، یکی از مهم‌ترین پروژه‌ها تحریف حقایق جنگ و تولید ضدروایت برای گسترش جریان تحریف در این عرصه است. ما چهل و دومین سالگرد دفاع مقدس را در شرایطی گرامی می‌داریم که در خلال سال‌های اخیر، طیف گسترده‌ای از ضدروایت‌ها در بستر رسانه‌های داخلی و خارجی تولید شده است که سلب هویت این حماسه باشکوه را نشانه گرفته‌اند.

۱. نک: سیدعلی خامنه‌ای عَلَيْهِ السَّلَامُ، «بیانات در دیدار پیشکسوتان و فعالان دفاع مقدس و مقاومت»، سایت خامنه‌ای. آی آر، ۲۹ شهریور ۱۴۰۲: «خیلی کار شده؛ کتاب نوشته شده، فیلم ساخته شده، خاطرات گویی شده. لکن به نظر من، جا برای کار هنوز بسیار زیاد است. ما تاکنون نتوانستیم جزئیات این تابلوی عظیم و پرنقش‌ونگار را بشناسیم و بشناسانیم».

مقام معظم رهبری رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ در بیان دیگری، در سال‌های گذشته فرمودند: «ما هرچه از لحاظ زمان از دفاع مقدس دور می‌شویم، باید از لحاظ معرفت به دفاع مقدس نزدیک‌تر بشویم.»^۱ در تبیین و تحلیل این بیان مقام معظم رهبری رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ عرض می‌کنم: درباره دفاع مقدس باید حول محورهای مختلف، جهاد تبیین صورت بگیرد؛ [از جمله] حول این محور که جنگ بین ایران و عراق، جنگ بین دو کشور و دو ملت نبود؛ بلکه این جنگی تحمیلی برای ما بود. جنگی بود که کشورهای غربی و عربی با حمایت آمریکا بر ما تحمیل کردند. می‌خواستند جلوی ظرفیت‌های [همکاری] و اتحاد این دو کشور شیعه را بگیرند. این نیازمند تحلیل است.

محور دیگری که در ارتباط با دفاع مقدس باید تحلیل و تبیین شود، به خطوط ضدروایت و اتاق عملیات جنگ روانی دشمن در سال‌های اخیر [برمی‌گردد]: این‌ها می‌خواهند به‌گونه‌ای جلوه بدهند که اداره جنگ عقلانی نبوده؛ احساسی و هیجانی بوده است.

۱. همان، «بیانات در ارتباط تصویری با شرکت‌کنندگان در آیین تجلیل از پیشکسوتان دفاع مقدس»، ۳۱ شهریور ۱۳۹۹.

از جوانان و نوجوانان و مؤمنین و مؤمنات سؤال می‌کنم: در جنگی که منطقه و [جامعه] بین الملل تمام قد از کشوری حمایت می‌کرد و ایران تنها مانده بود، در این دفاع مقدس، ایران حتی یک وجب از خاک خود را از دست نداد. آیا اداره جنگ در این هشت سال بر اساس عقلانیت بوده یا بر اساس احساس و عاطفه؟ امروز جهاد تبیین در دفاع مقدس لازم، ضروری و واجب است. این است که مقام معظم رهبری رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ می‌فرمایند: زیبایی‌های دفاع مقدس باید برای مردم بازگو شود و تبیین شود.

سخنرانی رئیس جمهور

در مجمع عمومی سازمان ملل متحد

در محور دوم صحبت‌هایم اشاره کوتاهی می‌کنم به حضور پیروزمندانۀ نماینده مردم ایران، حضرت آیت‌الله رئیسی در هفتاد و هشتمین مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نیویورک. رئیس‌جمهور با دست‌پرو با ده‌ها برگ برنده در دست در سازمان

ملل حضور پیدا کردند. امروز کشورهای غربی به شکست پروژه منزوی ساختن ایران معترف هستند. دولت سیزدهم با روابط خوبی که با کشورهای منطقه پیدا کرده، هجمه‌ها و فشارهای حداکثری و تحریم‌های آمریکا را خنثی کرده است. امروز رئیس‌جمهور ما در سازمان ملل حضور پیدا می‌کند و در حالی این اتفاق افتاده که کشور ما عضو اصلی سازمان همکاری‌های شانگهای شمرده می‌شود. امروز دیپلماسی رئیس‌جمهور ما دیپلماسی التماسی نیست. وقتی کشورهای مثل فرانسه، آلمان و انگلیس علیه ایران بیانیه صادر کردند، بلافاصله دولت جمهوری اسلامی هشت نفر از بازرسان آژانس را در ایران که تابعیت‌های آلمانی و فرانسوی داشتند، [مجوز فعالیت] آن‌ها را لغو کرد. این گفتمان مقاومت است.

امروز رئیس‌جمهور ما پشت تریبون سازمان ملل متحد قرار می‌گیرد و با گفتمان مقاومت و با گفتار قرآنی و اهل‌بیتی، در خانه دشمن و لانه استکبار جهانی، چندین بار آمریکا را مؤاخذه و بازخواست

گزیده بیانات حجت الاسلام و المسلمین موسوی در خطبه‌های نماز جمعه | ۳۱ شهریور ماه ۱۴۰۲

می‌کند. مقام معظم رهبری رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ می‌فرمایند: من از همه دولت‌ها حمایت کردم. از این دولت هم نه تنها حمایت می‌کنم، بلکه تمجید و تقدیر می‌کنم.^۱ این به خاطر همین نوع نگاه مقاومتی رئیس‌جمهور ما به مسائل داخلی و خارجی است. ما افتخار می‌کنیم و برای همه خدمتگزاران صادق نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران دعا می‌کنیم.

فرارسیدن سال تحصیلی جدید و جشن نیکوکاری

نکته آخر: مدارس از اول مهر آغاز می‌شود. همچنین جشن نیکوکاری را [در پیش داریم]. درباره آموزش و پرورش از مردم و مسئولان درخواستی دارم: مقام معظم رهبری رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ در بیانی فرمودند: «برای یک چنین دستگاهی هرچه ما هزینه کنیم هزینه نیست؛ سرمایه‌گذاری است.»^۲ حضرت آقا رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ از ما مردم و مسئولان خواسته است که به

۱. نک: همان، «بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت»، ۸ شهریور ۱۴۰۲: «ما به همه دولت‌ها کمک کردیم. لکن در مورد این دولت، علاوه بر کمک، بنده با نگاه به این دو ساله می‌خواهم تمجید هم بکنم.»

۲. همان، «بیانات در دیدار جمعی از معلمان و فرهنگیان سراسر کشور»، ۱۶ اردیبهشت ۱۳۹۴.

آموزش و پرورش کمک کنیم. عزیزان و دانش‌آموزانی هستند که نیازمندند. در این جشن نیکوکاری شرکت کنیم و به اندازه توان خودمان کمک کنیم. قرآن کریم می‌فرماید: کسانی که متقی و مؤمن هستند، فقیران و مستضعفان را از انفاق بهره‌مند می‌کنند. از مسئولان آموزش و پرورش هم درخواست دارم بر تعلیم و تربیت دانش‌آموزان نظارت کنند. توجه به امور پرورشی دانش‌آموزان باید در اولویت کار آموزش و پرورش در این سال تحصیلی جدید قرار بگیرد. اگر غذا را در ظرف کثیف بریزیم، نه تنها برای جسم خوب نیست، بلکه مضر است و ما را مریض می‌کند. اگر فکر و مغز انسان تزکیه نداشته باشد و اعتقاد او سالم نباشد، این مغز و قلب ناسالم وقتی همراه و عجین با علم شود، انسان را گمراه می‌کند. از این جهت است که آموزش و پرورش باید به مسائل پرورشی توجه ویژه داشته باشد. خدا درباره پیغمبر خود می‌فرماید: ﴿...وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ...﴾^۱ پیغمبر اول مردم را تزکیه می‌کند؛

۱. اشاره به آیه ۱۶۴ سوره آل عمران: >لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ

بعداً به آنها تعلیم و آموزش می‌دهد. ان شاء الله
خداوند تبارک و تعالی به همه ما توفیق عبودیت و
بندگی و رسیدن به تقوای الهی را عنایت بفرماید.

دعای پایانی

پروردگارا! به آبروی اهل بیت عصمت و طهارت السلام علیهم در
فرج امام زمان تعجیل بفرما؛
عاقبت ما را ختم به خیر بفرما؛
گناهان ما را ببخش و بیامرز؛
به مقام معظم رهبری طول عمر عنایت بفرما؛
کسانی که به این مردم، انقلاب و اسلام خدمت
می‌کنند، در پناه خودت حفظ بفرما؛
آن کسانی که علیه انقلاب و اسلام و مردم حرکت و
فعالیت می‌کنند، به‌ویژه دشمنان اسلام، در رأس

وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ لَيْلٍ فَسَلَاحٌ مُمْبِينٌ. > ترجمه: به یقین، خدا بر مؤمنان ممت گذاشت که در بینشان پیامبری از خودشان فرستاد که آیه‌هایش را به‌دقت برایشان بخواند و جانشان را از آلودگی‌ها پاک کند و کتاب آسمانی و حکمت یادشان دهد؛ درحالی‌که قبلش واقعاً غرق گمراهی بودند.

همچنین اشاره به آیه ۲ سوره جمعه: «هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ.» ترجمه: هم‌او که در بین مردم بی‌سواد جزیره‌العرب، پیامبری از خودشان فرستاد تا آیه‌هایش را برایشان به‌دقت بخواند و جانشان را از آلودگی‌ها پاک کند و کتاب آسمانی و حکمت به آنها یاد دهد؛ درحالی‌که قبلش واقعاً غرق گمراهی بودند.

آن‌ها آمریکا و اسرائیل را ریشه‌کن و نابود بفرما؛
روح امام و شهدا متعالی است متعالی‌تر بفرما.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي
دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ
كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾.

صَدَقَ اللَّهُ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

